

ROZSUDEK TRIBUNÁLU (osmého senátu)

ze dne 16. června 2011 *

Ve věci T-199/08,

Ziegler SA, se sídlem v Bruselu (Belgie), zastoupená J.-L. Lodomezem a J. Lodomez,
advokáty,

žalobkyně,

proti

Evropské komisi, původně zastoupené A. Bouquetem a O. Beynet, poté A. Bouquetem a N. von Lingenem, jako zmocněnci,

žalované,

jejímž předmětem je návrh na zrušení rozhodnutí Komise COM(2008) 926 final ze dne 11. března 2008 v řízení podle článku 81 Smlouvy o ES a článku 53 Dohody o EHP (věc COMP/38.543 – Mezinárodní stěhovací služby), a podpůrně návrh na zrušení nebo snížení pokuty uložené žalobkyni,

* Jednací jazyk: francouzština.

TRIBUNÁL (osmý senát),

ve složení S. Papasavvas, zastupující předseda, N. Wahl a A. Dittrich (zpravodaj),
sudci,

vedoucí soudní kanceláře: T. Weiler, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 27. dubna 2010,

vydává tento

Rozsudek

Skutkový stav

A – Předmět sporu

- ¹ Podle rozhodnutí Komise COM(2008) 926 final ze dne 11. března 2008 v řízení podle článku 81 [ES] a článku 53 Dohody o EHP (věc COMP/38.543 – Mezinárodní stěhovací služby) (dále jen „Rozhodnutí“), jehož shrnutí je zveřejněno v *Úředním věstníku Evropské unie* ze dne 11. srpna 2009 (Úř. věst. C 188, s. 16), se žalobkyně, společnost Ziegler SA, účastnila na trhu mezinárodních stěhovacích služeb v Belgii kartelové

dohody o přímém a nepřímém určování cen, rozdělování trhů a manipulaci při postupech vztahujících se k podávání nabídek. Komise Evropských společenství uvádí, že kartelová dohoda fungovala po dobu téměř 19 let (od října 1984 do září 2003). Její účastníci měli určovat ceny, podávat zákazníkům fiktivní nabídky (takzvané „předstírané nabídky“) a odmítnuté nabídky si měli navzájem kompenzovat prostřednictvím mechanismu finančních náhrad (dále jen „provize“).

B – Žalobkyně

- 2 Žalobkyně byla založena pod názvem Transports internationaux, Ziegler et Cie v roce 1908. Od roku 1981 působí pod názvem Ziegler a v roce 1983 přijala formu akciové společnosti. Až do prosince 2003 byla stěhovací činnost jedním z úseků činnosti žalobkyně. Dne 11. prosince 2003 bylo divize „Stěhování“ společnosti Ziegler převedena na společnost Euro Time, která je součástí skupiny Ziegler a jejíž název byl změněn na Ziegler Relocation SA.
- 3 Ziegler je rodinný podnik ve vlastnictví fyzických osob, které jsou všechny potomky zakladatelů podniku, a dvou holdingových společností, které jsou rovněž spojeny s rodinou Ziegler.
- 4 Během hospodářského roku končícího dne 31. prosince 2006 dosáhla společnost Ziegler vlastního obratu ve výši 124 milionů eur a spolu se svými dceřinými společnostmi konsolidovaného obratu ve výši 244 420 326 eur. Na své internetové stránce se tato společnost prezentuje jako holdingová společnost, která řídí velkou evropskou logistickou síť (označovanou jako „skupina“), která dosahuje obratu ve výši téměř 1,5 miliardy eur a zaměstnává více než 4 000 osob.

C – Správní řízení

- 5 Z Rozhodnutí plyne, že Komise zahájila řízení z vlastního podnětu, neboť měla k dispozici informace, podle kterých se některé belgické společnosti působící v odvětví mezinárodních stěhovacích služeb účastnily dohod, které mohly spadat pod zákaz stanovený v článku 81 ES.
- 6 V září 2003 proto Komise podle čl. 14 odst. 3 nařízení Rady č. 17 ze dne 6. února 1962, prvního nařízení, kterým se provádějí články [81 ES] a [82 ES] (Úř. věst. 1962, L 13, s. 204; Zvl. vyd. 08/01, s. 3), provedla šetření v prostorách Allied Arthur Pierre NV, Interdean NV, Transworld International NV a Ziegler SA. Po těchto šetřeních podala Allied Arthur Pierre v souladu s oznámením Komise o ochraně před pokutami a snížení pokut v případech kartelů (Úř. věst. 2002, C 45, s. 3; Zvl. vyd. 08/02, s. 155, dále jen „oznámení o spolupráci z roku 2002“) žádost o ochranu před pokutou nebo o její snížení. Allied Arthur Pierre připustila svou účast na dohodách o provizích a o předstíraných nabídkách, vyjmenovala zainteresované soutěžitele, mimo jiné jednoho soutěžitele, o kterém útvary Komise předtím nevěděly, a předala dokumenty dokládající její ústní prohlášení.
- 7 V souladu s článkem 18 nařízení Rady (ES) č. 1/2003 ze dne 16. prosince 2002 o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v člancích 81 [ES] a 82 [ES] (Úř. věst. 2003, L 1, s. 1; Zvl. vyd. 08/02, s. 205) bylo podnikům účastnícím se protisoutěžních dohod, jejich konkurentům a jedné profesní organizaci zasláno několik písemných žádostí o informace. Oznámení námitek bylo přijato a oznámeno několika společnostem dne 18. října 2006. Všichni adresáti na něj zareagovali. Jejich zástupci, s výjimkou zástupců společností Amertranseuro International Holdings Ltd, Stichting Administratiekantoor Portielje, Team Relocations Ltd a Trans Euro Ltd, poukazovali na jejich právo na přístup k dokumentům obsaženým ve spise Komise, které byly přístupné pouze v jejich prostorách. Dokumenty byly zpřístupněny ve dnech 6. a 29. listopadu 2006. Slyšení se konalo dne 22. března 2007.

- 8 Dne 6. července 2007 Allied Arthur Pierre předložila doplňující důkazy ohledně dohod o předstíraných nabídkách a provizích, které se týkaly společností Allied Arthur Pierre, Interdean et Ziegler od roku 1988. Dne 23. srpna 2007 byl všem účastníkům řízení zaslán „popis skutkového stavu“, ve kterém bylo uvedeno, že Komise hodlá použít tyto důkazy proti Allied Arthur Pierre, Interdean a Ziegler. V příloze popisu skutkového stavu Komise zaslala všem stranám kopii těchto důkazů. Tyto měly možnost vyjádřit své stanovisko.

- 9 Dne 11. března 2008 přijala Komise Rozhodnutí.

D – Rozhodnutí

- 10 Komise tvrdí, že se společnosti, kterým bylo Rozhodnutí určeno, včetně žalobkyň, účastnily kartelové dohody v odvětví mezinárodních stěhovacích služeb v Belgii nebo je lze za tuto účast činit odpovědnými. Tvrdí, že účastníci kartelové dohody přinejmenším v letech 1984 až 2003 určovali ceny, přidělovali si zákazníky a manipulovali podáváním nabídek. Tím se dopustili jediného a pokračujícího protiprávního jednání porušujícího článek 81 ES.

- 11 Dotčené služby podle Komise zahrnují jak stěhování majetku fyzických osob, které jsou soukromými osobami nebo zaměstnanci společností či veřejných institucí, tak stěhování majetku společností či veřejných institucí. Charakteristickým rysem těchto stěhování bylo, že Belgie byla jejich výchozím nebo cílovým bodem. Komise i s ohledem na skutečnost, že všechny dotčené společnosti zabývající se mezinárodním stěhováním měly sídlo v Belgii a že v Belgii byla vyvíjena i činnost kartelové dohody, dospěla k názoru, že zeměpisným středem kartelové dohody byla Belgie.

- 12 V případě mezinárodních stěhovacích služeb v Belgii Komise odhadla společný obrat účastníků kartelové dohody v roce 2002 na 41 milionů eur. Velikost odvětví odhadla na přibližně 83 milionů eur, takže společný podíl dotčených podniků na trhu byl stanoven na přibližně 50 %.
- 13 Komise uvádí, že cílem kartelové dohody bylo zejména zvýšit ceny, udržovat je na vysoké úrovni a rozdělit si trh, a to současně nebo postupně několika způsoby: dohodami o cenách, dohodami o rozdělení trhu prostřednictvím systému fiktivních nabídek (předstírané nabídky) a dohodami o mechanismu finančních náhrad za odmítnuté nabídky nebo pro případy, kdy nabídky nebudou podány (provize).
- 14 Komise se domnívá, že v období od roku 1984 do začátku 90. let fungovala kartelová dohoda zejména na základě písemných dohod o určování cen. Souběžně byly zaváděny provize a předstírané nabídky. Provize byla podle ní také skrytou součástí konečné ceny, kterou musel spotřebitel zaplatit, aniž za ni získal odpovídající plnění. Provize představovala finanční obnos, který musela stěhovací společnost, jež získala zakázku na mezinárodní stěhování, vyplatit svým konkurentům, kteří zakázku nezískali, a to bez ohledu na to, zda nabídku podali či nikoli. Jednalo se tedy o jistou formu finančního odškodnění těch stěhovacích společností, které zakázku nezískaly. Účastníci kartelové dohody si podle Komise navzájem fakturovali provize z odmítnutých nabídek a z nabídek, které nepodali, jako fiktivní služby a částky těchto provizí byly dále fakturovány zákazníkům. Podle Komise je toto jednání třeba považovat za nepřímé určování cen za mezinárodní stěhovací služby v Belgii.
- 15 Účastníci této kartelové dohody také údajně spolupracovali při podávání předstíraných nabídek, které zákazníci, tedy zaměstnavatele, kteří platili za stěhování, uváděly

v omyl, že mají možnost vybrat si na základě kritérií vycházejících z volné soutěže. Předstíranou nabídkou je podle Komise simulovaná cenová nabídka, kterou zákazníkovi nebo stěhující se osobě podává stěhovací společnost, jež nemá v úmyslu stěhování provést. Stěhovací společnost, která měla zájem zakázku získat (dále jen „žádající společnost“) podáváním předstíraných nabídek podle Komise zajišťovala, aby orgán či podnik obdržel více nabídek, a to přímo nebo nepřímo prostřednictvím osoby, která má v úmyslu se stěhovat. Za tímto účelem oznamovaly žádající společnosti svým konkurentům cenu služby, pojistné a skladné, které si měli účtovat. Tato cena, která byla vyšší než cena nabízená žádající společností, byla následně uvedena v předstíraných nabídkách. Komise je toho názoru, že vzhledem k tomu, že zaměstnavatel se zpravidla rozhoduje pro tu stěhovací společnost, která nabídne nejnižší cenu, věděly v zásadě společnosti angažující se v témž mezinárodním stěhování předem, která z nich bude moci uzavřít smlouvu na dané stěhování.

- 16 Komise dále poukazuje na to, že cena požadovaná žádající společností mohla být vyšší než za jiných okolností, jelikož ostatní společnosti angažující se v témž stěhování podávaly předstírané nabídky, ve kterých uváděly cenu oznámenou žádající společností. Jako příklad uvádí Komise v bodě 233 odůvodnění Rozhodnutí zprávu interní elektronické pošty společnosti Allied Arthur Pierre ze dne 11. července 1997, v níž stojí: „[Z]ákazník požádal o dvě [předstírané nabídky], takže můžeme žádat cenu vyšší.“ Komise z toho důvodu tvrdí, že podávání předstíraných nabídek zákazníkům představuje manipulaci při postupech vztahujících se k podávání nabídek tak, aby ceny uváděné ve všech nabídkách byly záměrně vyšší než cena žádající společnosti a v každém případě vyšší, než jaké by byly v konkurenčním prostředí.
- 17 Komise tvrdí, že tato ujednání jsou prokázána do roku 2003. Podle jejího názoru byl cíl těchto komplexních činností týž, a sice určovat ceny, rozdělovat si trh, a tedy narušovat hospodářskou soutěž.

18 Komise se proto usnesla na výroku Rozhodnutí, jehož článek 1 zní takto:

„Následující společnosti porušily čl. 81 odst. 1 [ES] přímým či nepřímým stanovením cen mezinárodních stěhovacích služeb v Belgii, a to rozdělením části tohoto trhu a manipulacemi při postupech vztahujících se k podávání nabídek během uvedených období:

[...]

j) [Ziegler] od 4. října 1984 do 8. září 2003.“

19 V důsledku toho Komise v čl. 2 písm. l) Rozhodnutí uložila žalobkyni pokutu ve výši 9,2 milionů eur.

20 Pro účely stanovení pokut v Rozhodnutí Komise použila metodu uvedenou ve svých pokynech o metodě stanovování pokut uložených podle čl. 23 odst. 2 písm. a) nařízení č. 1/2003 (Úř. věst. 2006, C 210, s. 2, dále jen „pokyny z roku 2006“).

21 Dne 24. července 2009 přijala Komise rozhodnutí K (2009) 5810 v konečném znění, kterým se mění Rozhodnutí v rozsahu, v němž se týká hodnoty tržeb dosažených dvěma dalšími společnostmi, kterým bylo uvedené rozhodnutí určeno.

Řízení a návrhová žádání účastníků řízení

- 22 Návrhem došlým kanceláři Tribunálu dne 3. června 2008 podala žalobkyně projednávanou žalobu.
- 23 Usnesením ze dne 15. ledna 2009, Ziegler v. Komise (T-199/08 R, nezveřejněné ve Sbírce rozhodnutí) předseda Tribunálu zamítl návrh žalobkyně na předběžné opatření, kterým se tato domáhala odkladu vykonatelnosti čl. 2 písm. l) Rozhodnutí. Usnesením ze dne 30. dubna 2010, Ziegler v. Komise [C-113/09 P(R), nezveřejněné ve Sbírce rozhodnutí], předseda Soudního dvora zamítl kasační opravný prostředek podaný žalobkyní proti tomuto usnesení.
- 24 Na základě zprávy soudce zpravodaje Tribunál (osmý senát) rozhodl zahájit ústní část řízení a položit Komisi několik otázek a vyzval ji k předložení některých dokumentů, což učinila ve stanovené lhůtě. Tribunál mimoto Komisi usnesením ze dne 9. března 2010 uložil, aby předložila důvěrné znění Rozhodnutí. Tento dokument nebyl předán žalobkyni. Vzhledem k tomu, že Tribunál po přezkoumání důvěrných částí dospěl k závěru, že tento dokument neobsahuje informace nezbytné pro rozhodnutí sporu, rozhodl, že tento nebude založen do spisu, a vrátil jej Komisi.
- 25 Řeči účastnic řízení a odpovědi na otázky Tribunálu byly vyslechnuty na jednání konaném 27. dubna 2010.

26 Žalobkyně navrhuje, aby Tribunál:

- zrušil Rozhodnutí;
- podpůrně, zrušil uloženou pokutu;
- dále podpůrně, podstatným způsobem snížil částku této pokuty;
- uložil Komisi náhradu nákladů řízení.

27 Žalobkyně dále vyzývá Tribunál, aby před rozhodnutím ve věci samé uložil Komisi, aby předložila kanceláři Tribunálu úplný správní spis.

28 Komise navrhuje, aby Tribunál:

- zamítl žalobu;
- uložil žalobkyni náhradu nákladů řízení.

Právní otázky

- 29 Žalobkyně uvádí pět žalobních důvodů směřujících ke zrušení Rozhodnutí a čtyři podpurné žalobní důvody směřující ke zrušení nebo ke snížení pokuty.

A – Žalobní důvody směřující ke zrušení Rozhodnutí

1. *K prvnímu žalobnímu důvodu vycházejícímu ze zjevně nesprávného posouzení skutkového stavu a nesprávného právního posouzení podmínek požadovaných k použití čl. 81 odst. 1 ES*

a) Argumenty účastnic řízení

- 30 Zaprvé, žalobkyně tvrdí, že vymezení trhu použité Komisí je příliš úzké. Nepopírá, že „mezinárodní stěhovací služby z a do Belgie“ nejsou na straně poptávky zaměnitelné se službami „mezinárodního stěhování“, ale tvrdí, že existuje zaměnitelnost na straně nabídky. Podle názoru žalobkyně nemůže Komise omezit trh pouze na společnosti nabízející „mezinárodní stěhovací služby z a do Belgie“, ale musí vzít v úvahu všechny společnosti nabízející „služby mezinárodního stěhování“ bez ohledu na jejich umístění. Žalobkyně uvádí, že velký počet zahraničních společností působících na belgickém trhu svědčí o tom, že zeměpisný trh nemůže být omezen pouze na Belgii.

31 Zadruhé, žalobkyně vytýká Komisi, že nadhodnotila obrat společností působících na trhu a tím i velikost trhu. Tvrdí, že pro správné stanovení obratu dosaženého společnostmi působícími v odvětví mezinárodního stěhování je třeba rozlišovat mezi obratem dosaženým subdodavatelem v rámci mezinárodního stěhování a obratem dosaženým společností, která vykonává kontrolu nad mezinárodním stěhováním. Podle žalobkyně se měl při stanovení obratu dotčených společností, celkového objemu trhu a podílů na trhu těchto podniků vzít v úvahu pouze obrat z mezinárodního stěhování, při kterém společnost vystupovala jako „společnost vykonávající kontrolu“. Žalobkyně poukazuje na to, že Komise vzala toto tvrzení v úvahu a tuto část obratu při výpočtu pokuty odečetla. Z těchto důvodů se žalobkyně domnívá, že její celkový obrat v roce 2002 nebyl 4 114 500 eur, ale 2 897 000 eur.

32 Zatřetí žalobkyně tvrdí, že Komise v důsledku toho neprokázala výrazné ovlivnění obchodu mezi členskými státy, jelikož nebyla dosažena prahová hodnota 40 milionů eur stanovená v „oznámení *de minimis*“. Žalobkyně tvrdí, že několik společností oznámilo, že jejich odhady jsou přibližné a že je třeba od oznámeného obratu odečíst obrat, který byl dosažen ze subdodávek tak, aby nebyla do odhadu započtena dvakrát stejná částka. Ve své replice žalobkyně dodává, že nebyla dosažena ani prahová hodnota 5 % pro souhrn podílů dotčených podniků na trhu. V každém případě domněnky obsažené v tomto oznámení nestačí k prokázání výrazného ovlivnění obchodu.

33 Komise poukazuje na to, že cílem kartelové dohody bylo omezit hospodářskou soutěž. V důsledku toho vymezení relevantního trhu – které neprovedla – nebylo třeba a argumentace žalobkyně je v tomto směru nerelevantní. Tvrzení založené na vymezení trhu je navíc nerelevantní vzhledem k tomu, že i v případě, že by vymezení trhu

bylo třeba a vymezený trh by byl širší, nemohlo by to vést ke zrušení Rozhodnutí, jestliže žalobkyně nezpochybňuje existenci kartelové dohody.

- ³⁴ Jen pro úplnost Komise uvádí, že argumentace žalobkyně je neopodstatněná. Skutečnost, že zahraniční subjekty mohou konkurovat belgickým společnostem v oblasti stěhování, jehož výchozím nebo cílovým bodem je Belgie, a že na tomto trhu působí velký počet zahraničních společností, nezpochybňuje skutkové zjištění Komise, že zeměpisným středem kartelové dohody je Belgie.
- ³⁵ O velikost trhu Komise tvrdí, že v případě, že se argumenty vztahují na oznámení Komise o dohodách menšího významu, které výrazně neomezují hospodářskou soutěž podle čl. 81 odst. 1 [ES] (de minimis) (Úř. věst. 2001, C 368, s. 13, Zvl. vyd. 08/02, s. 125), jsou tyto nerelevantní, jelikož závažná omezení, tedy zejména stanovení cen a rozdělení trhů, jsou vždy zakázána bez ohledu na podíly dotčených podniků na trhu.
- ³⁶ V případě, že se žalobkyně odvolá na pokyny o pojmu ovlivnění obchodu uvedeného v článku 81 [ES] a 82 [ES] (Úř. věst. 2004, C 101, s. 81, dále jen „pokyny z roku 2004“) [neoficiální překlad] její tvrzení budou rovněž neopodstatněná, ne-li nerelevantní. Komise uvádí, že záporný předpoklad uvedený v článku 52 pokynů z roku 2004 odkazuje na dvě kumulativní podmínky, a sice obrat menší než 40 milionů eur a podíl na trhu menší než 5 %. Komise však shledala, že ani jedna z těchto dvou podmínek nebyla splněna. Mimoto kladný předpoklad uvedený v článku 53 pokynů z roku 2004 stanoví, co se týče dohody způsobilé již svou povahou ovlivnit obchod mezi členskými státy, že stačí, aby byla splněna pouze jedna z těchto dvou alternativních podmínek.

- 37 Ve fázi dupliky Komise dodala, že ovlivnění obchodu mezi členskými státy založila rovněž na přeshraniční povaze stěhování a zpochybnila přípustnost tvrzení v replice, že prahová hodnota 5 % v projednávaném případě nebyla dosažena.
- 38 Komise navíc tvrdí, že do posuzování hospodářské hodnoty odvětví zahrnula obrat dosažený ze subdodávek. Zdůrazňuje, že při posuzování velikosti dotčeného odvětví použila dvě metody, a z obou přitom vyplynula hodnota 83 milionů eur a tedy společný 50 % podíl na trhu. Naproti tomu Komise při výpočtu hodnoty tržeb, která má být vzata v úvahu jako základ pro výpočet pokut, v případě všech účastníků souhlasila s vyloučením tržby dosažené v rámci subdodávek.

b) Závěry Tribunálu

- 39 První žalobní důvod je rozdělen do tří částí, které je třeba posuzovat společně, jelikož spolu úzce souvisí. První část se totiž týká vymezení trhu a druhá část se týká velikosti relevantního trhu a podílů dotčených podniků na trhu. Na základě toho žalobkyně třetí částí zpochybňuje závěr Komise o výrazném ovlivnění obchodu mezi členskými státy.
- 40 Úvodem je třeba přezkoumat argument Komise, že výtky vycházející z nesprávného vymezení relevantního trhu, nesprávného posouzení jeho velikosti a podílů dotčených podniků na trhu jsou nerelevantní.

Úvodní poznámky

- 41 Komise tvrdí, že podle judikatury v případě zjevných omezení hospodářské soutěže není vymezení relevantního trhu třeba. Vzhledem k tomu, že v projednávaném případě bylo cílem kartelové dohody skutečně zjevné omezení hospodářské soutěže, Komise dospěla k závěru, že vymezení relevantního trhu není třeba a že argumentace žalobkyně v důsledku toho není relevantní.
- 42 Tuto argumentaci nelze přijmout.
- 43 Je sice pravda, že Komise pro účely použití článku 81 odst. 1 ES nemusí prokazovat existenci skutečných protisoutěžních účinků dohod nebo jednání, jejichž účelem je vyloučení, omezení nebo narušení hospodářské soutěže (rozsudek Soudního dvora ze dne 13. července 1966, *Consten a Grundig v. Komise*, 56/64 a 58/64, Recueil, s. 429, 496, a rozsudek Tribunálu ze dne 6. dubna 1995, *Ferriere Nord v. Komise*, T-143/89, Recueil, s. II-917, bod 30, potvrzený rozsudkem Soudního dvora ze dne 17. července 1997, *Ferriere Nord v. Komise*, C-219/95 P, Recueil, s. I-4411, body 12 až 15).
- 44 To ovšem nic nemění na tom, že podle ustálené judikatury se článek 81 odst. 1 ES nepoužije, není-li vliv kartelové dohody na obchod uvnitř Společenství nebo na hospodářskou soutěž „výrazný“. Na dohodu se totiž zákaz stanovený v čl. 81 odst. 1 ES nevztahuje, omezuje-li hospodářskou soutěž nebo obchod mezi členskými státy nanejvýš jen zanedbatelně (rozsudky Soudního dvora ze dne 30. června 1966, *LTM*, 56/65, Recueil, s. 337, 360; ze dne 9. července 1969, *Völk*, 5/69, Recueil, s. 295, bod 7; a ze dne 28. dubna 1998, *Javico*, C-306/96, Recueil, s. I-1983, body 12 a 17; rozsudek Tribunálu ze dne 19. března 2003, *CMA CGM a další v. Komise*, T-213/00, Recueil, s. II-913, bod 207).

- 45 Povinnost vymežit trh v Rozhodnutí přijatém podle článku 81 ES má tudíž Komise v případě, kdy bez takového vymezení nelze zjistit, zda může dotčená dohoda nebo jednání ve vzájemné shodě ovlivnit obchod mezi členskými státy a zda je jejich účelem nebo výsledkem vyloučení, omezení nebo narušení hospodářské soutěže na společném trhu (rozsudek Tribunálu ze dne 6. července 2000, Volkswagen v. Komise, T-62/98, Recueil, s. II-2707, bod 230).
- 46 Žalobkyně tak v rámci prvního žalobního důvodu zpochybňují právě posouzení těchto podmínek použití článku 81 ES ze strany Komise, neboť vymezení a velikost trhu a tržních podílů byly ve skutečnosti jen předběžné (viz v tomto smyslu rozsudek Tribunálu ze dne 21. února 1995, SPO a další v. Komise, T-29/92, Recueil, s. II-289, bod 75).
- 47 Pokud jde o výraznou povahu omezení hospodářské soutěže, ze žaloby jednoznačně nevyplývá, že žalobkyně chce uplatnit výtka v tomto smyslu, jelikož kromě odkazu na rozsudek Völk, citovaný v bodě 44 výše, v rámci prvního podpůrného žalobního důvodu zřejmě nerozlišuje mezi výraznou povahou omezení hospodářské soutěže a výraznou povahou ovlivnění obchodu mezi členskými státy. V důsledku výše uvedeného by výtka vycházející z porušení pravidla de minimis za předpokladu, že by byla uplatněna, tedy byla přípustná podle čl. 44 odst. 1 písm. c) jednacího řádu Tribunálu, podle kterého je vyžadováno podrobné zpochybnění.
- 48 Pokud jde o výrazné ovlivnění obchodu mezi členskými státy, žalobkyně, zdá se, někdy zaměňuje oznámení de minimis a pokyny z roku 2004. Je však zřejmé, že v rámci svého prvního žalobního důvodu – i když mluví o „oznámení de minimis“ – ve skutečnosti odkazuje na pokyny z roku 2004. Žalobkyně totiž výslovně zpochybnila skutečnost, že Komise prokázala výrazné ovlivnění obchodu mezi členskými státy (bod 32 výše). Z tohoto důvodu je třeba odmítnout tvrzení Komise, že žalobkyně

ve fázi repliky uvedla nový argument, jelikož uvedení prahové hodnoty 5 % v replice představuje pouze rozšíření existujícího žalobního důvodu a není novým žalobním důvodem.

- 49 V Rozhodnutí se Komise pro účely prokázání výrazného ovlivnění obchodu mezi členskými státy opírá o své pokyny z roku 2004, v nichž jsou uvedeny minimální prahové hodnoty pro tržní podíly a pro konsolidovaný obrat dotčených podniků. Podle odstavce 55 těchto pokynů je třeba před uplatněním prahové hodnoty 5 % podílu na trhu, stanovené v odstavcích 52 a 53 týchž pokynů, vymezit relevantní trh.
- 50 Výtky vycházející z nesprávného vymezení relevantního trhu, z nesprávného odhadu jeho velikosti a velikosti podílů dotčených podniků na trhu, jsou tudíž v rozsahu, v němž se týkají posouzení výrazného ovlivnění obchodu mezi členskými státy, a zejména prahové hodnoty 5 %, nerelevantní. Na tomto závěru nic nemění skutečnost, že žalobkyně nepochybnila existenci kartelové dohody, jelikož uznání kartelové dohody nezahrnuje uznání výrazného ovlivnění obchodu touto kartelovou dohodou. Mimoto by neexistence takového ovlivnění, které je podmínkou uplatnění čl. 81 odst. 1 ES, na rozdíl od tvrzení Komise měla za následek zrušení Rozhodnutí pro nedostatek pravomoci Komise.

K výraznému ovlivnění obchodu mezi členskými státy

- 51 V bodě 373 odůvodnění Rozhodnutí Komise konstatovala, že podle jejích pokynů z roku 2004 lze předpokládat výraznou povahu účinků dohod vzhledem k tomu, že souhrn podílů dotčených stěhovacích společností na trhu nepřevyšuje 5 % trhu mezinárodních stěhovacích služeb v Belgii a jimi dosažený obrat z předmětných služeb nepřevyšuje 40 milionů eur. V projednávané věci dotčené stěhovací společnosti dosáhly v roce 2002 obratu více než 41 milionu eur a souhrn jejich podílů na trhu je přibližně

50%. Mimoto Komise v duplice uvedla, že v bodě 372 odůvodnění Rozhodnutí vycházela za účelem prokázání ovlivnění obchodu i z přeshraniční povahy stěhování. Je tedy třeba zkoumat, zda Komise v Rozhodnutí prokázala výrazné ovlivnění obchodu mezi členskými státy.

– K přeshraniční povaze

- 52 Nejprve je v případě přeshraniční povahy dotčených stěhování třeba konstatovat, že tato povaha, o níž není sporu, nemůže být zaměňována s otázkou „výrazné“ povahy ovlivnění obchodu mezi členskými státy.
- 53 Pokud by totiž mohla každá přeshraniční operace výrazně ovlivnit obchod mezi členskými státy, ztratil by pojem „výraznost“, který je jednou z judikatorně stanovených podmínek pro použití článku 81 odst. 1 ES, veškerý význam. V této souvislosti postačí připomenout, že i v případě svým účelem protiprávního jednání je třeba, aby mohlo protiprávní jednání výrazně ovlivnit obchod uvnitř Společenství. To ostatně vyplývá i z pokynů z roku 2004, neboť pozitivní domněnka, stanovená v jejich odstavci 53, se vztahuje jen na dohody nebo jednání, které mohou ze své vlastní podstaty ovlivnit obchod mezi členskými státy.
- 54 Komise se nicméně na podporu svého tvrzení, že přeshraniční povaha stěhování stačila sama o sobě k založení její pravomoci, dovolávala na jednání rozsudku Soudního dvora ze dne 1. října 1987, *Vereniging van Vlaamse Reisbureaus* (311/85, *Recueil*, s. 3801). Je ovšem třeba konstatovat, že tento rozsudek, konkrétně jeho bod 18,

nepojednává o výraznosti ovlivnění obchodu. Tento pojem se totiž v tomto rozsudku dokonce ani nevyskytuje.

- 55 Rozhodnutí každopádně neobsahuje žádné odůvodnění založené jen na přeshraniční povaze dotčených stěhování. Ze znění i kontextu bodu 372 odůvodnění Rozhodnutí, v němž se rozsudek van Vlaamse Reisbureaus, uvedený výše v bodě 99, nezmiňuje, především plyne, že jeho účelem není prokázat výraznost ovlivnění obchodu.

– K prahové hodnotě 40 milionů eur

- 56 V případě prahové hodnoty 40 milionů eur žalobkyně Komisi vytýká, že nadhodnotila společný obrat účastníků kartelové dohody.

- 57 Tribunál vyhověl návrhu žalobkyně a vyzval Komisi k předložení některých dokumentů, aby nebyla omezena možnost žalobkyně tento obrat zpochybnit. Komise tedy předložila nedůvěrné verze odpovědí ostatních společností, kterým bylo Rozhodnutí určeno, na oznámení námitek, jakož i na jejich odpovědi na žádost Komise o informace. Na jednání však žalobkyně uvedla, že svoji argumentaci nezakládá na dokumentech předložených Komisí. V důsledku výše uvedeného, je-li přístup Komise týkající se subdodávek správný, je celková tržba stále vyšší než prahová hodnota 40 milionů eur, a to i při zohlednění rozhodnutí K(2009) 5810 (bod 21 výše), které má za následek snížení konsolidovaného obratu o více než 600 000 eur.

- 58 Je však třeba konstatovat, že argumenty žalobkyně vycházející z nutnosti rozlišovat mezi obratem dosaženým z pozice subdodavatele a obratem dosaženým z pozice společnosti, která má kontrolu nad mezinárodním stěhováním, jsou opodstatněné. Aby tatáž hodnota nebyla do odhadu předmětných tržeb započítána dvakrát, je třeba od obratu dosaženého z předmětných služeb odečíst obrat dosažený z pozice subdodavatele. Jinak by došlo k tomu, že u jediného stěhování by tato hodnota byla poprvé započítána do obratu společnosti, která má kontrolu nad službou, a podruhé do obratu subdodavatele. Obratu subdodavatele navíc není dosahováno na trhu stěhovacích služeb určených konečnému spotřebiteli.
- 59 Vysvětlení, které Komise podala v bodě 530 odůvodnění Rozhodnutí, aby odůvodnila své rozhodnutí vyloučit tyto tržby při výpočtu pokuty, je přesvědčivé. Nelze však jeho prostřednictvím objasnit, proč bylo nutné pro účely zjištění, zda ovlivnění obchodu bylo výrazné, započítat dvakrát týž obrat při odhadování velikosti trhu. Tento odhad i odhad společného obratu účastníků kartelové dohody jsou tedy zjevně nesprávné.
- 60 Tento závěr potvrzují i odpovědi Komise na písemné i ústní otázky Tribunálu.
- 61 Komise se zaprvé snažila argumentovat odstavcem 54 pokynů z roku 2004. Toto ustanovení však vylučuje jen prodeje mezi jednotkami, které jsou součástí téhož podniku, a vůbec nepojednává o subdodavatelství. Nemůže být ani základem pro argument *a contrario*, jak podle všeho naznačuje Komise.
- 62 Zadruhé Komise ve své písemné odpovědi poukazuje na to, že její postup „nutně“ nevede k dvojímu započítání téhož stěhování, jelikož některé belgické stěhovací

společnosti se na kartelové dohodě nepodílely a subdodávky byly v některých případech prováděny ve prospěch zahraničních stěhovacích společností. Komise tak implicitně připouští, že v ostatních případech tento postup vedl k dvojitmu započítání obratu dosaženého z pozice subdodavatele. Na jednání Komise navíc uznala, že k dvojitmu započítání došlo, byla-li subdodávka provedena mezi dvěma členy kartelu. Také připustila, že po takové úpravě metodiky by již prahové hodnoty 40 milionů eur nebylo dosaženo.

- 63 Z výše uvedeného plyne, že Komise v projednávaném případě neprokázala dosažení prahové hodnoty 40 milionů eur.

– K prahové hodnotě 5 %

- 64 V souvislosti s prahovou hodnotou 5 % žalobkyně tvrdí, že k tomu, aby Komise mohla vycházet z jejího překročení, měla nejdříve vymezit trh.

- 65 U druhého žalobního důvodu je třeba odmítnout tvrzení, že Komise vycházela z příliš úzce vymezeného trhu. Komise oprávněně uvedla, že účelem kartelové dohody bylo omezení hospodářské soutěže v odvětví mezinárodních stěhovacích služeb z a do Belgie. Charakteristickými rysy dotčených stěhování totiž bylo, že Belgie byla jejich výchozím nebo cílovým bodem a že v Belgii byla vyvíjena i činnost kartelové dohody. Komise při odhadování velikosti trhu zohlednila též obrat, jehož na tomto trhu dosáhly zahraniční společnosti. V důsledku toho Komise byla oprávněna stanovit, že dotčenými službami byly mezinárodní stěhovací služby v Belgii.

- 66 K žalobnímu důvodu vycházejícímu z neexistence vymezení trhu je třeba konstatovat, že výpočet podílu na trhu logicky předpokládá, že tento trh bude nejprve vymezen. Jak Tribunál již poznamenal výše v bodě 49, odstavec 55 pokynů z roku 2004 výslovně potvrzuje, že „[a]by se mohla použít prahová hodnota podílu na trhu, je nutné vymezit relevantní trh. Ten se skládá z relevantního výrobního trhu a z relevantního zeměpisného trhu“. Tato povinnost je ještě zřetelnější z jiných jazykových verzí tohoto bodu [například z anglické („it is necessary“) či německé („muss“)].
- 67 K závaznosti pokynů přijatých Komisí Soudní dvůr již dříve konstatoval, že dotýčný orgán se přijetím takových pravidel chování a zveřejněním oznámení, že je na příště použije na případy jimi dotčené, omezuje při výkonu své posuzovací pravomoci a nemůže se od těchto pravidel odchýlit, aniž bude případně sankcionován z důvodu porušení obecných právních zásad, jako je zásada rovného zacházení nebo ochrana legitimního očekávání (rozsudek Soudního dvora ze dne 28. června 2005, Dansk Rørindustri a další v. Komise, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P až C-208/02 P a C-213/02 P, Sb. rozh. s. I-5425, bod 211).
- 68 Je přitom nesporné, že Komise nedodržela povinnost uvedenou v odstavci 55 pokynů z roku 2004. Ve svých písemnostech i na jednání trvala nejen na tom, že neměla povinnost vymezovat dotčený trh, ale i na tom, že tak neučinila. Konstatování Komise, že prahové hodnoty 5 % bylo dosaženo, je proto třeba v zásadě odmítnout.
- 69 Tribunál má však za okolností projednávaného případu za to, že Komise právně dostačujícím způsobem prokázala splnění druhé z alternativních podmínek stanovených v domněnce uvedené v odstavci 53 pokynů z roku 2004.

- 70 Komise totiž podala v bodech 88 až 94 odůvodnění Rozhodnutí dostatečně podrobný popis dotčeného odvětví, a to včetně nabídky, poptávky a zeměpisného rozsahu. Komise tudíž přesně vymezila dotčené služby i trh. Tribunál má za to, že takový popis odvětví může být dostatečný, jelikož je dostatečně podrobný k tomu, aby Tribunálu umožnil přezkum základních tvrzení Komise, a na jeho základě je zcela zřetelné, že společný podíl na trhu značně přesahuje prahovou hodnotu 5 %.
- 71 V této souvislosti je třeba zaprvé poukázat na to, že Komise důvodně konstatovala, že dotčenými službami jsou mezinárodní stěhovací služby v Belgii (viz výše bod 66). Zadruhé na tomto základě odhadla Komise velikost trhu na 83 milionů eur a společný podíl účastníků kartelové dohody na trhu na přibližně 50 %. Tyto hodnoty je třeba upravit a zohlednit tak opravy plynoucí z rozhodnutí K (2009) 5810 (viz výše bod 21) a z vyloučení tržeb dosažených za subdodávky (viz výše bod 59), což podle Komise vede k společnému obratu ve výši více než 20 milionů eur a společnému podílu na trhu přibližně 30 %. I tento podíl na trhu značně převyšuje prahovou hodnotu 5 %. Zatřetí, žalobkyně sama v odpovědi na otázky Tribunálu na jednání konstatovala, že aby nebylo dosaženo prahové hodnoty 5 %, velikost trhu by musela být alespoň 435 milionů eur. Jedinou možností, jak dospět k takovému rozměru dotčeného trhu, by bylo vyjít z mnohem širšího trhu než je trh mezinárodních stěhovacích služeb v Belgii, který však Komise oprávněně označila za relevantní trh.
- 72 Za těchto podmínek dospívá Tribunál k závěru, že Komise mimořádně mohla vycházet z druhé alternativní podmínky podle odstavce 53 pokynů z roku 2004 a přitom výslovně nevymezit trh ve smyslu odstavce 55 těchto pokynů.

- 73 Konečně je třeba poznamenat, jak správně učinila i Komise, že v rámci pozitivní domněnky stanovené v odstavci 53 pokynů z roku 2004 postačí k prokázání výraznosti ovlivnění obchodu mezi členskými státy splnění alespoň jedné z alternativních podmínek.
- 74 Z toho vyplývá, že první žalobní důvod žalobkyně musí být zamítnut.

2. K druhému žalobnímu důvodu vycházejícímu ze zjevně nesprávného posouzení skutkového stavu a nesprávného právního posouzení při provádění čl. 81 odst. 1 ES

- 75 Tento důvod lze rozdělit do tří částí. První dvě části směřují ke snížení pokuty z důvodu polehčujících okolností. Třetí část se žalobkyně domáhá snížení pokuty z důvodu jejích hospodářských a finančních obtíží.

a) Argumenty účastníků řízení

- 76 Zprvė žalobkyně tvrdí, že Komise věděla o systému předstíraných nabídek a že ho léta tolerovala. Tato praktika byla zaměstnancům Komise známa a v rámci jejích útvarů byla natolik rozšířená, že je nepředstavitelné, že by o ní Komise nevěděla. Přes 30 % protiprávních jednání zjištěných v oblasti předstíraných nabídek se týkala zaměstnanců Komise. Pokud jde o argument, že Komise jako instituce o tomto systému nevěděla, žalobkyně tvrdí, že jde o „čistou fikci“. Mimoto byla tato praxe známa generálním ředitelům, ředitelům, vedoucím oddělení a komisařům. Komise tak tento systém tolerovala tím, že umožnila svým zaměstnancům, aby z něj měli prospěch.

- 77 Žalobkyně má za to, že toto počínání Komise, která léta nepřijala žádné opatření, aby ukončila praktikování předstíraných nabídek, bylo způsobilé vyvolat určité nejasnosti v otázce, zda je nebo není tato praktika protiprávním jednáním. Tato skutečnost a opožděnost zásahu Komise odůvodňují snížení pokuty.
- 78 Zadruhé žalobkyně tvrdí, že systém předstíraných nabídek nevyplýval z kartelové dohody nebo z jednání ve vzájemné shodě, ale že tento odpovídal tržní poptávce, neboť předstírané nabídky si žádali sami zákazníci. V důsledku toho bylo pro dotčené podniky velmi obtížné odmítnout poskytnutí těchto předstíraných nabídek bez rizika, že se znelíbí svým zákazníkům a že o ně přijdou.
- 79 Zatřetí žalobkyně poukazuje na hospodářské a finanční obtíže, s nimiž se několik let potýká. V této souvislosti Komise nesprávně posoudila okolnosti uvedené žalobkyní, přestože podle článku 35 pokynů z roku 2006 může Komise přihlédnout k platební neschopnosti podniku, který se nachází ve zvláštní hospodářsko společenské situaci. Žalobkyně poukazuje na to, že samotný odkaz na skutečnost, že pokuta představuje pouze 3,76 % jejího celosvětového obrátu dosaženého v roce 2006, nestačí k určení její platební schopnosti. Ve skutečnosti se nachází na pokraji úpadku.
- 80 Komise zpochybňuje tyto argumenty a poznamenává, že jde spíše o žalobní důvod týkající se výše pokuty.

b) Závěry Tribunálu

- 81 Druhý žalobní důvod, uvedený v části žaloby nazvané „Žalobní důvody znějící na zrušení Rozhodnutí“, údajně vychází ze „zjevně nesprávného posouzení skutkového stavu a nesprávného právního posouzení při použití čl. 81 odst. 1 ES“. Navzdory tomu

tento žalobní důvod zní na snížení pokuty pro polehčující okolnosti a hospodářské a finanční obtíže a nikoli na zrušení Rozhodnutí. Přestože žalobkyně na jednání vyslovila nesouhlas s překvalifikováním žalobního důvodu, je třeba konstatovat, že v žalobě uvedla pouze to, že okolnosti odůvodňují „snížení pokuty“. V důsledku toho tyto argumenty budou posouzeny v rámci přezkumu žalobních důvodů týkajících se výše pokuty (níže uvedený bod 150 a následující).

3. K třetímu žalobnímu důvodu vycházejícímu z porušení povinnosti uvést odůvodnění

- ⁸² V rámci tohoto žalobního důvodu žalobkyně namítá nedostatečné odůvodnění výpočtu základní částky pokuty (první část) a nedostatečné odůvodnění odmítnutí jejího argumentu vycházejícího z jejich hospodářských a finančních obtíží (druhá část).

a) Argumenty účastnic řízení

- ⁸³ Žalobkyně tvrdí, že co se týče závažnosti protiprávního jednání, Komise se bez bližšího vysvětlení spokojila se stanovením podílu hodnoty tržeb, který má být vzat v úvahu, na 17 %. Co se týče další částky uplatněné za účelem odrazení, Komise rovněž bez bližšího vysvětlení stanovila nejnižší rozpětí, konkrétně 17 %. Odůvodnění týkající se výše pokuty je tedy čistě formální a žalobkyně nechápe metodiku, na jejímž základě Komise k těmto výsledkům dospěla. Komise zařadila zjištěné protiprávní jednání

„mezi nejzávažnější“. Podle odstavce 23 pokynů z roku 2006 by se tedy podíl měl nacházet „v horní části stupnice“. Navzdory tomu Komise stanovila tento podíl na úrovni, která byla jen o něco vyšší než polovina této stupnice, nevysvětlila přitom důvody tohoto rozhodnutí a neuvedla okolnosti a faktory, na jejichž základě k tomuto výsledku dospěla.

- 84 Co se týče hospodářských a finančních obtíží, žalobkyně poukazuje na to, že Komise tuto argumentaci odmítla pouhým tvrzením, že pokuta vypočtená společností Ziegler představuje pouze 3,76 % celosvětového obrátu podniku v roce 2006. Podle názoru žalobkyně, přestože Komise není povinna zaujmout stanovisko ke všem argumentům žalobkyně, nemůže ignorovat celou její argumentaci. Tím Komise také porušila právo žalobkyně být vyslechnuta.
- 85 Komise zpochybňuje tyto argumenty a poznamenává, že případné vady v odůvodnění stanovení pokuty, které se týkají zejména závažnosti protiprávního jednání nebo platební schopnosti, by nevedly ke zrušení Rozhodnutí.

b) Závěry Tribunálu

- 86 Úvodem je třeba konstatovat, že výtka uplatňovaná v rámci tohoto žalobního důvodu se také týká pouze uložené pokuty, a nikoli učinění závěru o protiprávním jednání. Jak Komise správně uvedla, porušení povinnosti uvést odůvodnění v souvislosti se stanovením pokuty by nemělo za následek zrušení Rozhodnutí v plném rozsahu. Takové porušení podstatných formálních náležitostí by totiž mělo vliv pouze na článek 2 Rozhodnutí, na základě kterého byly pokuty uloženy.

- 87 Podle ustálené judikatury musí být odůvodnění vyžadované článkem 253 ES, které je podstatnou formální náležitostí ve smyslu článku 230 ES, přizpůsobeno povaze dotčeného aktu a musejí z něho jasně a jednoznačně vyplývat úvahy orgánu, který akt vydal, tak aby dotčené osoby mohly rozpoznat důvody, které vedly k přijetí opatření a příslušný soud mohl vykonávat svůj přezkum. Není požadováno, aby odůvodnění specifikovalo všechny relevantní skutkové a právní okolnosti, jelikož otázka, zda odůvodnění aktu splňuje požadavky článku 253 ES, musí být posuzována s ohledem nejen na jeho znění, ale i s ohledem na jeho celkovou souvislost, jakož i s ohledem na všechna právní pravidla upravující dotčenou oblast [rozsudky Soudního dvora ze dne 6. července 1993, *CT Control (Rotterdam)* a *JCT Benelux v. Komise*, C-121/91 a C-122/91, *Recueil*, s. I-3873, bod 31, a ze dne 2. dubna 1998, *Komise v. Sytraval a Brink's France*, C-367/95 P, *Recueil*, s. I-1719; rozsudek Tribunálu ze dne 5. dubna 2001, *Bic a další v. Rada*, T-82/00, *Recueil*, s. II-1241, bod 24].
- 88 Ohledně první části žalobního důvodu je třeba konstatovat, že část odůvodnění, která se týká stanovení základní částky pokuty, včetně dodatečné částky uplatněné za účelem odrazení, skutečně není příliš podrobná. Soudní dvůr však již rozhodl, že Komise splní svou povinnost uvést odůvodnění, jestliže ve svém rozhodnutí uvede prvky posouzení, které jí umožnily vymezit závažnost spáchaného protiprávního jednání, aniž je povinna v něm uvádět podrobnější popis nebo číselné údaje týkající se způsobu výpočtu pokuty (viz rozsudek Tribunálu ze dne 29. dubna 2004, *Tokai Carbon a další v. Komise*, T-236/01, T-239/01, T-244/01 až T-246/01, T-251/01 a T-252/01, *Recueil*, s. II-1181, bod 252 a citovaná judikatura).
- 89 V projednávaném případě uvedla Komise v bodě 542 odůvodnění Rozhodnutí důvody, které ji vedly k závěru, že protiprávní jednání je velmi závažné, konkrétně zmínila povahu konstatovaných zjevných omezení hospodářské soutěže. V témž bodě odůvodnění také vysvětlila, proč se nezabývala zeměpisným rozsahem a dopadem protiprávního jednání, a odkázala na judikaturu, podle níž lze protiprávní jednání v případě zjevných omezení kvalifikovat jako velmi závažné, aniž je nezbytné, aby se taková chování vyznačovala zvláštním zeměpisným rozsahem nebo dopadem

(rozsudky Tribunálu ze dne 18. července 2005, *Scandinavian Airlines System v. Komise*, T-241/01, Sb. rozh., s. II-2917, body 84 a 85, a ze dne 27. července 2005, *Brasserie nationale a další v. Komise*, T-49/02 až T-51/02, Sb. rozh. s. II-3033, body 178 a 179). Z uvedeného plyne, že Komise v souladu s touto judikaturou dostatečně odůvodnila, proč protiprávní jednání kvalifikovala jako „velmi závažné“.

- 90 Nicméně se zaprvé jeví jako žádoucí, aby Komise prohloubila část odůvodnění týkající se výpočtu pokut a umožnila tak podnikům, aby se podrobně seznámily se způsobem výpočtu pokuty, která jim je uložena. Na obecnější úrovni to může přispět k transparentnosti činnosti veřejné správy a usnadnit Tribunálu výkon jeho pravomoci soudního přezkumu v plné jurisdikci, při kterém musí být s to posoudit vedle legality napadeného rozhodnutí i přiměřenost uložené pokuty (rozsudek Soudního dvora ze dne 16. listopadu 2000, *KNP BT v. Komise*, C-248/98 P, Recueil, s. I 9641, bod 46).
- 91 Zadruhé je třeba poukázat na to, že judikatura citovaná Komisí se vztahuje k pokynům o metodě stanovování pokut uložených podle čl. 15 odst. 2 nařízení č. 17 a čl. 65 odst. 5 [UO] (Úř. věst. 1998, C 9, s. 3) a že sahá do období před přijetím pokynů. Pokyny z roku 2006 ovšem přinesly zásadní změnu metody výpočtu pokut. Zejména byla zrušena kategorizace protiprávních jednání do tří kategorií („méně závažné“, „závažné“ a „velmi závažné“) a za účelem podrobnějšího rozlišování byla zavedena stupnice od 0 do 30 %. Základní částka pokuty mimoto nově „souvis[í] s určitým podílem tržeb a závis[í] na stupni závažnosti protiprávního jednání vynásobeným počtem let, během nichž k takovému jednání docházelo“ (odstavec 19 pokynů z roku 2006). Obvykle se „[p]odíl tržeb, k němuž se bude přihlížet, [...] bude nacházet na stupnici do 30%“ (odstavec 21). V případě horizontálních dohod o určování cen, rozdělení trhů a omezení produkce, které „[ze své podstaty patří m]ezi nejzávažnější omezení hospodářské soutěže“, se podíl tržeb, k němuž se u takového protiprávního jednání přihlíží, bude většinou nacházet „v horní části stupnice“ (odstavec 23).

- 92 Za těchto okolností se již Komise v zásadě nemůže spokojit s tím, že odůvodní jen kvalifikaci protiprávního jednání jako „velmi závažného“, a nikoli volbu zohledněného podílu tržeb. Jak totiž bylo uvedeno výše, logickým důsledkem prostoru pro uvážení, jímž Komise disponuje v oblasti pokut, je povinnost uvést odůvodnění, které jednotlivci umožní seznámit se s důvody, které vedly k přijetí opatření, a Tribunálu vykonat jeho přezkum.
- 93 V projednávaném případě je třeba konstatovat, že Komise v bodě 543 odůvodnění Rozhodnutí stanovila tento koeficient sotva nad polovinou uvedené stupnice, konkrétně 17 %, a své rozhodnutí odůvodnila jen tím, že protiprávní jednání bylo „velmi závažné“. Komise ale podrobněji nevysvětlila, jak z kvalifikace protiprávního jednání jako „velmi závažného“ dospěla ke stanovení koeficientu 17 %, a nikoli koeficientu, který by se nacházel jednoznačně výše „v horní části stupnice“. Toto odůvodnění může být dostatečné jen v případě, že Komise použije koeficient, který se blíží dolní hranici intervalu stanovenému pro nejzávažnější omezení a který je mimořádně pro žalobkyni velmi příznivý. V takovém případě není dodatečné odůvodnění, které by přesahovalo odůvodnění vyžadované pokyny, nezbytné. Kdyby naopak měla v úmyslu použít vyšší koeficient, musela by uvést podrobnější odůvodnění, jak učinila v rozhodnutích „Carglass“ (body 669 až 678 odůvodnění), „Heat Stabilisers“ a „Candle Waxes“ (body 641 až 653 odůvodnění).
- 94 Vzhledem k tomu, že ohledně dodatečné částky uplatněné za účelem odrazení, bod 556 odůvodnění Rozhodnutí odkazuje na bod 542 odůvodnění a že dolní hranice intervalu je stejná, výše uvedené úvahy se vztahují i na výtky týkající se odůvodnění uvedeného v souvislosti se stanovením této částky. První část žalobního důvodu proto musí být zamítnuta.
- 95 Pokud jde o druhou část žalobního důvodu týkající se hospodářských a finančních obtíží žalobkyně, podle ustálené judikatury je třeba rozlišovat mezi výtkou vycházející z neexistence nebo z nedostatku odůvodnění a výtkou vycházející z nepřesnosti odůvodnění rozhodnutí z důvodu nesprávného skutkového zjištění nebo nesprávného

právního posouzení. Posledně uvedený aspekt podléhá věcnému přezkumu legality Rozhodnutí, a nikoli přezkumu porušení podstatných formálních náležitostí, a nemůže tedy představovat porušení článku 253 ES (rozsudek Komise v. Sytraval a Brink's France, bod 87 výše, body 67 a 72, a rozsudek Tribunálu ze dne 7. listopadu 1997, Čipeke v. Komise, T-84/96, Sb. rozh. s. II-2081, bod 47).

⁹⁶ V projednávaném případě Komise odpověděla na argumentaci žalobkyně v bodě 632 odůvodnění Rozhodnutí, kde konstatovala, že pokuta představuje pouze 3,76 % jejího celosvětového obratu v roce 2006, což lze považovat za splnění povinnosti uvést odůvodnění. Bylo-li by připuštěno, že samotný výpočet nestačí ke stanovení platební schopnosti žalobkyně, spadala by tato okolnost do rámce věcné legality rozhodnutí, nikoli do rámce nedostatku odůvodnění (viz níže uvedený bod 165 a následující). V důsledku výše uvedeného je třeba druhou část žalobního důvodu zamítnout.

⁹⁷ Z toho vyplývá, že třetí žalobní důvod musí být zamítnut.

4. Ke čtvrtému žalobnímu důvodu vycházejícímu z porušení práva na obhajobu

⁹⁸ Čtvrtý a pátý žalobní důvod se týkají porušení práva na obhajobu. Čtvrtým žalobním důvodem, jenž vychází z porušení práva na spravedlivý proces a obecné zásady řádné správy, žalobkyně zpochybňuje nestrannost Komise.

a) Argumenty účastnic řízení

- 99 Žalobkyně tvrdí, že vzhledem k tomu, že velkou část předmětných předstíraných nabídek si vyžádali zaměstnanci Komise, měla Komise podstoupit věc belgickým orgánům pro ochranu hospodářské soutěže. Komise, která sama uvedla, že se stala obětí sporných praktik, byla totiž v této věci soudcem a zároveň účastníkem řízení. V důsledku toho existuje objektivní riziko podjatosti.
- 100 Podle žalobkyně důkaz o této zaujatosti vyplývá zejména ze skutečnosti, že Komise použila stejný případ vícekrát, což jí umožnilo uměle navýšit počet konstatovaných protiprávních jednání. Mimoto se riziko podjatosti projevilo v tom, že v Rozhodnutí jako celku je situace posouzena velmi přísně, zatímco předmětné praktiky byly ve skutečnosti velmi okrajové.
- 101 Konečně v dokumentu nazvaném „Vyjádření ke zprávě k jednání“ a na jednání žalobkyně uvedla, že po přijetí Rozhodnutí zaměstnanci Komise všech úrovní, a dokonce i jeden odcházející člen Komise, od dotčených stěhovacích společností nadále vyžadovali předstírané nabídky.
- 102 Komise tvrdí, že v případě údajného rizika podjatosti je tento argument jako žalobní důvod směřující ke zrušení neúčinný a neopodstatněný.

b) Závěry Tribunálu

- 103 Žalobkyně tvrdí, že počínání Komise mělo za následek závažné omezení výkonu jejího práva na obhajobu a že Rozhodnutí by tedy mělo být zrušeno. Toto tvrzení je však neopodstatněné.

104 Žalobkyně totiž nezpochybnila pravomoc Komise přijmout v projednávané věci rozhodnutí týkající se řízení podle článku 81 ES. Mimoto z judikatury vyplývá, že údajný nedostatek objektivit Komise není porušením práva na obhajobu, které by mělo za následek zrušení napadeného rozhodnutí, ale podléhá kontrole v rámci přezkumu hodnocení důkazů nebo přezkumu odůvodnění rozhodnutí (viz rozsudek Tribunálu ze dne 30. září 2003, *atlantic Container Line a další v. Komise*, T-191/98, T-212/98 až T-214/98, Recueil, s. II-3275, bod 464 a citovaná judikatura).

105 V důsledku toho je tento žalobní důvod coby žalobní důvod směřující ke zrušení neúčinný.

106 Pro úplnost je třeba poukázat na to, že tento žalobní důvod je také neopodstatněný. Okolnosti, na které poukazuje žalobkyně, totiž neprokazují, že se v Rozhodnutí projevila údajná podjatost Komise nebo některého z jejích zaměstnanců (viz v tomto smyslu rozsudek Tribunálu ze dne 20. března 2002, *ABB Asea Brown Boveri v. Komise*, T-31/99, Recueil, s. II-1881, bod 105). Tvrzení, že Komise „uměle navýšila počet zjištěných protiprávních jednání“, je neopodstatněné. Je-li v případě jediného stěhování, pro které byla podána předstíraná nabídka nebo za které byla zaplacená provize, v tabulce v příloze Rozhodnutí uvedeno více dokumentů, neznamená to navýšení počtu protiprávních jednání, ale pouze to svědčí o tom, že se několik dokumentů týká téhož protiprávního jednání. K argumentu, že předmětné praktiky nebyly rozšířené, ale „velmi okrajové“, stačí uvést, že kartelová dohoda byla uplatňována v průběhu přibližně 20 let a že ovlivňovala přibližně 30 % trhu (viz bod 71 výše), jakož i odkázat na tvrzení žalobkyně, podle kterých byly tyto praktiky natolik rozšířené, že by bylo „mimořádně obtížné odmítnout poskytnutí těchto předstíraných nabídek bez rizika, že se znelíbí svým zákazníkům a že o ně přijdou“. Konečně, je v případě argumentů, které žalobkyně uvedla ve vyjádření ke zprávě k jednání a na jednání, třeba konstatovat, že rovněž nepotvrzují tvrzení žalobkyně o podjatosti Komise při vyšetřování

věci. V této souvislosti žalobkyně neprokázala, jak mohlo jednání vytýkané některým zaměstnancům porušit právo na spravedlivý proces, za předpokladu, že by bylo prokázáno,.

107 Z toho vyplývá, že čtvrtý žalobní důvod musí být zamítnut.

5. K pátému žalobnímu důvodu vycházejícímu z porušení práva na obhajobu

108 Pátý žalobní důvod vychází z porušení práva na přístup ke spisu a zásady řádné správy.

a) Argumenty účastnic řízení

109 Žalobkyně Komisi vytýká, že jí odepřela přístup k odpovědím na oznámení námitek, které předložily ostatní společnosti, jimž bylo toto oznámení určeno, a k odpovědím na žádosti Komise o informace. Do vyšetřovacího spisu byla v podstatné míře založena písemná podání, dokumenty a vyjádření jednoho z účastníků údajné kartelové dohody. Komise stanovila podíl deseti předmětných společností na trhu pouze na základě celkového obratu, který tyto společnosti oznámily v návaznosti na žádost o informace z roku 2005. Pro účely zpochybnění velikosti trhu a podílu každé z dotčených společností na trhu, které stanovila Komise, je tudíž důležité znát rozdělení obratu ostatních společností. V každém případě Komisi nepřísluší, aby sama rozhodovala o tom, které dokumenty a informace jsou pro obhajobu žalobkyně užitečné.

- 110 Žalobkyně má za to, že neposkytla-li Komise přístup k odpovědím účastníků řízení, měla alespoň přijmout vhodná opatření k usnadnění porovnání číselných údajů, které jí byly oznámeny. Následkem odepření přístupu žalobkyni nebylo umožněno účinně ověřit číselné údaje, ze kterých Komise vycházela. Kdyby žalobkyně tyto údaje znala, mohla by účinně zpochybnit domněnku Komise týkající se výrazného ovlivnění obchodu mezi členskými státy.
- 111 Komise tvrdí, že číselné údaje o velikosti trhu nejsou důkazy ve prospěch nebo v neprospěch žalobkyně. Na postavení žalobkyně měla vliv jen její vlastní odpověď, jelikož při stanovení pokuty byla zohledněna pouze hodnota tržeb, aniž byly zohledněny subdodavatelské smlouvy. V důsledku toho nejsou číselné údaje, které poskytli ostatní účastníci kartelové dohody, pro žalobkyni relevantní.

b) Závěry Tribunálu

- 112 Žalobkyně v podstatě tvrdí, že když Komise nevyhověla její žádosti o zpřístupnění odpovědí ostatních společností, kterým bylo určeno oznámení námitek, jakož i odpovědí na žádosti o informace, porušila tím právo žalobkyně na obhajobu, jelikož nepřijala vhodné opatření k usnadnění porovnání číselných údajů, které jí byly oznámeny.
- 113 V tomto ohledu z judikatury vyplývá, že dodržování práva na obhajobu, které je základní zásadou práva Společenství a které musí být zachováno za všech okolností, zejména v jakémkoliv řízení, které může vést k uložení sankcí, i když se jedná o správní řízení, vyžaduje, aby dotyčnému podniku bylo umožněno užitečně vyjádřit své stanovisko k reálnosti a relevanci skutečností, námitek a okolností dovolávaných Komisí (viz rozsudek Tribunálu ze dne 26. dubna 2007, Bolloré a další v. Komise, T-109/02,

T-118/02, T-122/02, T-125/02, T-126/02, T-128/02, T-129/02, T-132/02 a T-136/02, Sb. rozh., s. II-947, bod 66 a citovaná judikatura).

- 114 Konkrétně při odpovědi na oznámení námitek Tribunál rozhodl, že pokud má Komise v řízení podle čl. 81 odst. 1 ES v úmyslu se za účelem určení protiprávního jednání opřít o část odpovědi na oznámení námitek nebo o dokument připojený k takové odpovědi, musí ostatním účastníkům takového řízení umožnit vyjádřit se k takovému důkazu (viz rozsudek Tribunálu ze dne 27. září 2006, *Jungbunzlauer v. Komise*, T-43/02, Sb. rozh., s. II-3435, bod 343 a citovaná judikatura).
- 115 V tomto ohledu je třeba poukázat na to, že kromě důkazů obsažených v „popisu skutkového stavu“, který byl poskytnut žalobkyni dne 23. srpna 2007, se Rozhodnutí nezakládá na žádné skutečnosti, výtce nebo okolnosti, která by již nebyla uvedena v oznámení námitek. V případě „popisu skutkového stavu“ žalobkyně nepochybně tvrdí, že tímto dokumentem nebyla doplněna žádná výtka, ale byly v něm uvedeny pouze doplňující důkazy, k nimž se žalobkyně mohla vyjádřit.
- 116 K obrátům a podílům na trhu, jejichž rozdělení je třeba podle žalobkyně znát pro účely zpochybnění velikosti trhu a podílů každé z dotčených společností na trhu, je třeba konstatovat, že číselné údaje použité v bodech 89 a 373 odůvodnění Rozhodnutí k prokázání výrazné povahy ovlivnění obchodu mezi členskými státy byly uvedeny již v oznámení námitek.
- 117 V důsledku toho Komise nepoužila odpovědi na oznámení námitek k prokázání protiprávního jednání, ale vycházela z číselných údajů, které již byly žalobkyni známy.

- 118 Je však třeba konstatovat, že na samotném základě oznámení námitek neměla žalobkyně možnost zpochybnit číselné údaje, které Komise použila k prokázání výrazného ovlivnění obchodu. Konkrétní dotčený podnik má totiž stěží možnost ověřit, zda konsolidované obraty a podíly všech účastníků kartelové dohody na trhu převyšují prahovou hodnotu 40 milionů eur nebo prahovou hodnotu 5 %. Každý podnik může s jistotou zpochybnit pouze svoje vlastní číselné údaje. Ke zpochybnění velikosti trhu a podílů ostatních dotčených společností na trhu a k uplatnění vlastních argumentů ohledně těchto číselných údajů je tedy znalost jednotlivých obrátů ostatních společností nepostradatelná, a žalobkyně bez jejich znalosti nemohla účinně vyjádřit své stanovisko k existenci a relevanci skutkových okolností, výtek a okolností uvedených Komisí.
- 119 Tribunál Komisi v rámci organizačního procesního opatření vyzval, aby předložila relevantní části nedůvěrných verzí odpovědí ostatních společností, kterým bylo Rozhodnutí určeno, na oznámení námitek, jakož i odpovědí na žádosti o informace v rozsahu, v němž se tyto odpovědi týkají číselných údajů, které Komise použila v oznámení námitek. Tyto dokumenty byly založeny do spisu, takže žalobkyně měla možnost se z nimi seznámit. V bodě 57 výše však již bylo uvedeno, že na jednání žalobkyně potvrdila, že svojí argumentaci neopírá o dokumenty předložené Komisí.
- 120 Za těchto podmínek je třeba mít za to, že právo žalobkyně na obhajobu nebylo porušeno.
- 121 Je totiž pravda, že z judikatury vyplývá, že každé porušení práva na obhajobu, ke kterému došlo ve stadiu správního řízení, nelze napravit pouze tím, že přístup k předmětným informacím byl umožněn v pozdějším stadiu, zejména v průběhu soudního řízení týkajícího se případné žaloby na neplatnost napadeného rozhodnutí (rozsudek Soudního dvora ze dne 7. ledna 2004, Aalborg Portland a další v. Komise, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P a C-219/00 P, Recueil, s. I-123, bod 104).

- 122 Pro posouzení toho, zda nezpřístupnění písemností mohlo omezit obhajobu dotčeného podniku v průběhu správního řízení, je však třeba rozlišovat mezi přístupem k dokumentům, které jsou způsobilé zbavit podnik odpovědnosti, a přístupem k dokumentům, které prokazují existenci vytýkaného protiprávního jednání (rozsudek Aalborg Portland a další v. Komise, bod 121 výše, bod 130).
- 123 V případě těchto posledně uvedených dokumentů Soudní dvůr poukázal na to, že dotčený podnik má povinnost prokázat, že výsledek, ke kterému Komise dospěla ve svém rozhodnutí, by byl odlišný, pokud by musel být odmítnut – jakožto důkaz v ne prospěch – nezpřístupněný dokument, ze kterého Komise vycházela pro obvinění tohoto podniku (rozsudek Aalborg Portland a další v. Komise, bod 121 výše, bod 73). To platí a *fortiori* v případě, že se nejedná o dokumenty, které Komise použila k prokázání vytýkaného protiprávního jednání, ale o dokumenty, které by mohly zpochybnit, že došlo k porušení čl. 81 odst. 1 ES pro neexistenci výrazné povahy ovlivnění obchodu. Žalobkyně se však ani nepokusila tento důkaz předložit (viz bod 119 výše).
- 124 V důsledku výše uvedeného je třeba tento žalobní důvod zamítnout jako neopodstatněný.
- 125 K návrhu žalobkyně na uložení povinnosti předložit úplný správní spis kanceláři Tribunálu je třeba konstatovat, že v rozsahu, v němž se tento návrh týkal relevantních částí odpovědí ostatních společností, kterým bylo Rozhodnutí určeno, na oznámení námitek, jakož i odpovědí na žádosti Komise o informace, Tribunál tomuto návrhu vyhověl. Ve zbývajících částech žalobkyně nevysvětlila relevanci požadovaných dokumentů a její návrh musí být z tohoto důvodu zamítnut.

B – *Žalobní důvody směřující ke zrušení nebo snížení pokuty*

126 Žalobkyně vznáší čtyři podpůrné žalobní důvody: první z nich směřuje ke zrušení pokuty a následující, zcela podpůrné žalobní důvody, směřují k podstatnému snížení pokuty.

1. *K výraznému ovlivnění obchodu a hospodářské soutěže*

a) Argumenty účastnic řízení

127 Žalobkyně připomíná, že k tomu, aby kartelová dohoda spadala do působnosti zákazu stanoveného v článku 81 ES, musí být narušení hospodářské soutěže a ovlivnění obchodu mezi členskými státy výrazné.

128 Komise odkazuje na svá tvrzení týkající se prvního žalobního důvodu.

b) Závěry Tribunálu

129 Je třeba konstatovat, že tento žalobní důvod ve skutečnosti vychází ze dvou podmínek uplatnění čl. 81 odst. 1 ES. Je tedy třeba odkázat na úvahy uvedené v rámci posouzení prvního žalobního důvodu (bod 47 a násl. výše), v němž byly výtky žalobkyně přezkoumány a zamítnuty.

2. K závažnosti

a) Argumenty účastnic řízení

- 130 Žalobkyně tvrdí, že závažnost protiprávního jednání musí být stanovena na základě velkého množství okolností, zejména na základě zvláštních okolností dané věci a jejím kontextu. Komise však tyto zásady nevzala v úvahu a zabývala se jen jedním kritériem, konkrétně samotnou povahou protiprávního jednání.
- 131 O dohodách o přímém určování cen žalobkyně tvrdí, že minimální ceny, které chtěla stanovit Allied Arthur Pierre, nedodržel ani jeden z účastníků. Mimoto neměly sankcionované praktiky za následek skutečné zvýšení prodejních cen. V důsledku toho je pokuta naprosto nepřiměřená skutečnému rozsahu uvedených praktik a jejich skutečnému účinku na trh a na hospodářskou soutěž, jakož i na počet zjištěných protiprávních jednání. Komise též porušila zásadu rovnosti zacházení tím, že pouze v případě žalobkyně zahrнула do výpočtu pokuty obrat dosažený z činností, kterých se porušení netýkalo, a zvýhodnila jiné subjekty, zejména společnosti Allied Arthur Pierre a Interdean, které měly v rámci kartelové dohody výraznější úlohu. Konečně Komise neprokázala konkrétní dopad kartelové dohody na trh, přestože jej lze změřit.
- 132 Komise tvrdí, že všechny tyto argumenty jsou nerelevantní, neboť předmětná protiprávní jednání, jako je určování cen a rozdělování trhu, jsou již svou samotnou podstatou závažná.
- 133 Komise též poukazuje na to, že judikatura vždy zdůrazňovala široký prostor pro uvážení, který má Komise v oblasti stanovování pokut. V projednávané věci Komise na základě této judikatury při stanovení procentuálního podílu tržeb, který je určující

pro výši pokuty (17 %), vycházela jen z „velmi závažné“ povahy protiprávního jednání z důvodu povahy předmětných omezení. Zohlednění jiných faktorů by navíc mělo za následek stanovení vyšší procentuální sazby. Naproti tomu dopad protiprávního jednání nebyl při tomto posouzení zohledněn. Podíly na trhu navíc pro stanovení nejsou relevantní.

b) Závěry Tribunálu

¹³⁴ Žalobkyně tvrdí, že Komise nesprávně stanovila závažnost protiprávního jednání pouze na základě samotné povahy protiprávního jednání.

¹³⁵ V tomto ohledu je třeba poznamenat, že Komise v bodě 542 odůvodnění Rozhodnutí poukazuje na to, že dohody nebo jednání ve vzájemné shodě, jež zahrnují omezení konstatované v projednávané věci, lze již na základě jeho samotné povahy kvalifikovat jako „velmi závažné“, aniž je nezbytné, aby se takové chování vyznačovalo zvláštním zeměpisným rozsahem nebo dopadem. Na podporu tohoto tvrzení cituje Komise v Rozhodnutí i v žalobní odpovědi rozsudek *Scandinavian Airlines System v. Komise*, bod 89 výše.

¹³⁶ V tomto rozsudku Tribunál konstatoval, že posouzení závažnosti protiprávního jednání musí být provedeno zejména s přihlédnutím k povaze omezení hospodářské soutěže, že závažnost protiprávního jednání lze stanovit s ohledem na povahu a účel zneužívajícího chování a že z ustálené judikatury vyplývá, že faktory vztahující se k účelu chování mohou mít větší význam pro stanovení výše pokuty než faktory vztahující se k jeho účinkům (viz bod 83 rozsudku a citovaná judikatura).

- 137 V projednávaném případě bylo účelem protiprávního jednání určování cen a rozdělení trhů. Takové zjevné protiprávní jednání porušující právo hospodářské soutěže je svou povahou obzvláště závažné.
- 138 Kromě toho již pokyny z roku 2006, na rozdíl od pokynů z roku 1998, nezmiňují nezbytnost brát při posuzování závažnosti v úvahu, „zda původci protiprávních jednání skutečně měli hospodářskou možnost způsobit významnou škodu jiným hospodářským subjektům“ ani „skutečný dopad [protiprávního jednání] na trh, pokud jej lze měřit“.
- 139 Naproti tomu pokyny z roku 2006 v odstavci 20 výslovně stanoví, že „[v]yhodnocení závažnosti se provede individuálně pro každý typ protiprávního jednání a přihlédne se přitom ke všem důležitým okolnostem případu“. Pokyny z roku 2006 navíc přinesly zásadní metodickou změnu výpočtu pokut. Zejména byla zrušena kategorizace protiprávních jednání do tří kategorií („méně závažné“, „závažné“ a „velmi závažné“) a za účelem podrobnějšího rozlišování byla zavedena stupnice od 0 do 30 %. Podle odstavce 19 pokynů z roku 2006 musí základní částka pokuty „souviset s určitým podílem tržeb a záviset na stupni závažnosti protiprávního jednání“. Obecně platí, že „[p]odíl tržeb, k němuž se bude přihlížet, se obvykle bude nacházet na stupnici do 30 %“ (odstavec 21 pokynů).
- 140 Komise tedy nemůže využít prostoru pro uvážení, který má v oblasti ukládání pokut, a stanovit konkrétní koeficient mezi 0 a 30 %, jestliže nezohlední zvláštní okolnosti věci. Odstavec 22 pokynů z roku 2006 v této souvislosti stanoví, že „[p]ři rozhodování o tom, zda by se podíl tržeb, k němuž se bude v daném případě přihlížet, měl nacházet ve spodní nebo horní části této stupnice, vezme Komise v úvahu určitý počet ukazatelů, například povahu protiprávního jednání, kumulovaný podíl všech stran na trhu, zeměpisný rozsah protiprávního jednání, implementování či neimplementování protiprávního jednání“.

- 141 Tyto potíže se stanovováním konkrétní procentní hodnoty jsou do jisté míry zmírněny v případě tajných horizontálních dohod o stanovení cen a o rozdělení trhů, u nichž se podíl tržeb, ke kterým se podle odstavce 23 pokynů z roku 2006 přihlíží, bude většinou nacházet „v horní části stupnice“. Z tohoto odstavce plyne, že u nejzávažnějších omezení by koeficient měl být přinejmenším vyšší než 15 %.
- 142 V projednávaném případě není namístě rušit Rozhodnutí v tomto ohledu z důvodu, že koeficient 17 % byl stanoven jen na základě toho, že protiprávní jednání je ve své podstatě závažné. Jestliže se totiž Komise rozhodla použít koeficient, který se rovná, či téměř rovná minimálnímu koeficientu stanovenému pro nejzávažnější omezení, není již nezbytné zohledňovat další faktory nebo okolnosti. Tato povinnost by existovala jen tehdy, pokud by měl být použit vyšší koeficient. Žalobkyně v této souvislosti zajisté netvrdí, že Komise měla použít vyšší koeficient, a ani Komise nenavrhl, aby Tribunál zvýšil pokutu.
- 143 Výtku vycházející z nekonkrétnosti určení závažnosti protiprávního jednání je tudíž třeba zamítnout.
- 144 K výtkám vycházejícím z údajného porušení zásady rovnosti stačí uvést, že společnosti Allied Arthur Pierre bylo přiznáno snížení pokuty na základě oznámení o spolupráci z roku 2002 z důvodu její spolupráce s Komisí. U společnosti Interdean Tribunál přezkoumá otázku, proč jí bylo přiznáno snížení pokuty a žalobkyni nikoli, v rámci čtvrtého podpůrného žalobního důvodu (bod 170 a násl. níže). Konečně Komise zpochybňuje tvrzení, že do výpočtu pokuty zahrnula obrat dosažený z činností, kterých se protiprávní jednání netýkalo, pouze v případě žalobkyně, jako věcně nepodložené. V tomto směru z Rozhodnutí vyplývá, že celkový obrat žalobkyně, a tedy její činnost, která nesouvisí s mezinárodním stěhováním v Belgii, byla zohledněna pouze při výpočtu maximální hranice 10 %. Tuto výtku je tedy rovněž třeba zamítnout.

3. *K polehčujícím okolnostem*

a) Argumenty účastnic řízení

- 145 Žalobkyně se dovolává tři polehčujících okolností.
- 146 Zaprvé žalobkyně poukazuje na to, že skutečnost, že bezodkladně přijala potřebná opatření k dosažení souladu s pravidly soutěžního práva Společenství, mohla být považována za polehčující okolnost.
- 147 Zadruhé Komise nevzala v úvahu skutečnost, že předstírané nabídky byly vystavovány proto, že odpovídaly tržní poptávce. Komise nemůže tvrdit, že tak dlouhou dobu nevěděla o praxi, která byla v rámci jejích útvarů natolik rozšířená. Tato skutečnost tedy byla způsobilá vyvolat a potvrdit přesvědčení, že se nejednalo o protiprávní praktiky, jelikož byly uskutečňovány na žádost představitelů veřejné moci.
- 148 Zatřetí žalobkyně tvrdí, že nikdy nezpochybnila existenci protiprávního jednání.
- 149 Komise tyto argumenty vyvrací.

b) Závěry Tribunálu

- 150 V rámci tohoto žalobního důvodu, jakož i v rámci první a druhé části hlavního žalobního důvodu žalobkyně uvádí tři polehčující okolnosti.

Ukončení protiprávního jednání

- 151 Co se týče ukončení protiprávního jednání žalobkyní, je třeba konstatovat, že nepředstavuje polehčující okolnost ospravedlňující snížení pokuty.
- 152 Jak totiž Komise správně poznamenala, první odrážka odstavce 29 pokynů z roku 2006 stanoví, že může-li být základní částka pokuty snížena, jestliže dotčený podnik poskytne důkaz o tom, že upustil od protiprávního jednání okamžitě po prvním zásahu Komise, tato polehčující okolnost „se nepoužije v případě tajných dohod nebo jednání (zejména kartelů)“. Tuto polehčující okolnost navíc lze uplatnit pouze v případech, kdy je protiprávní jednání ukončeno v návaznosti na první zásah Komise. Žalobkyně se však podílela na protiprávním jednání do 8. září 2003, zatímco kontroly se uskutečnily po tomto dni, konkrétně dne 16. září 2003.

Přesvědčení o přípustnosti protiprávního jednání

- 153 Podle poslední odrážky odstavce 29 pokynů z roku 2006 „Komise může snížit základní částku pokuty [...], jestliže protikonkurenční jednání bylo povoleno nebo doporučováno veřejnými orgány nebo právními předpisy“.
- 154 Žalobkyně tvrdí, že v důsledku toho, že Komise o protiprávním jednání věděla léta je tolerovala, žalobkyně nabyla sice nesprávně, ale legitimně přesvědčení, že toto jednání je dovolené. Navíc pouze reagovala na tržní poptávku.

- 155 V tomto ohledu Komise správně podotýká, že osoba, která je v kontaktu s poskytovatelem služeb, například zaměstnanec Komise, není skutečným zákazníkem stěhovacích společností. Komise v bodě 264 odůvodnění Rozhodnutí poznamenává, že výběr stěhovací společnosti náleží ve skutečnosti podniku nebo veřejnému orgánu, který za stěhování platí. Mnoho společností či veřejných orgánů požaduje předložení vícero nabídek právě proto, aby si zajistily možnost výběru. Argumenty, že předstírané nabídky byly vystavovány, protože reagovaly na poptávku trhu, nebo že byly podávány teprve poté, co se „zákazník“ již rozhodl, je proto třeba odmítnout.
- 156 Žalobkyně se tedy nemůže dovolávat skutečnosti, že si zaměstnanci orgánu vyžádali předstírané nabídky, jelikož musela vědět, že takové žádosti nemohly být podány jménem orgánu nebo na jeho podnět, neboť zjevně odporovaly jeho finančním zájmům. Účelem požadavku na předložení tří cenových nabídek bylo zajistit soutěž alespoň na minimální úrovni a zabránit možnosti, aby jedna stěhovací společnost sama jednostranně určovala cenu stěhování.
- 157 Navíc i za předpokladu, že by bylo možné přičítat Komisi jako orgánu skutečnosti, o kterých věděla osoba, která pro ni pracovala, je třeba poznamenat, že pouhá vědomost o protisoutěžním jednání neznamena, že toto jednání bylo Komisí implicitně „povoleno nebo doporučováno“ ve smyslu poslední odrážky odstavce 29 pokynů z roku 2006. Údajnou nečinnost nelze stavět na roven pozitivnímu úkonu, jakým je například povolení nebo doporučování.
- 158 Konečně žalobkyně neprokázala, že údajná nečinnost Komise u ní skutečně vyvolala přesvědčení o tom, že předmětné jednání je dovolené, anebo že v tomto směru vyvolala jistou pochybnost. Ekonomický smysl povinnosti zaměstnance předložit více nabídek

je totiž zřejmý. Nejedná se jen o formalitu, ale o prostředek k určení nevýhodnější nabídky. Porušení pravidel hospodářské soutěže je tedy v projednávané věci, zejména pokud jde o předstírané nabídky, natolik zřejmé, že obezřetný hospodářský subjekt se nemůže dovolávat legitimního přesvědčení o tom, že toto jednání je dovolené.

- ¹⁵⁹ V každém případě je třeba poukázat na to, že argumenty žalobkyně se vztahují jen na předstírané nabídky. Předstírané nabídky přitom představují pouze jeden ze tří prvků jediného a pokračujícího komplexního protiprávního jednání, které zahrnovalo i písemnou dohodu o cenách a dohodu o vyplácení provizí.

Nezpochybnění skutkových zjištění

- ¹⁶⁰ Oznámení o spolupráci z roku 2002 na rozdíl od oznámení Komise ze dne 18. července 1996 o neuložení pokut anebo snížení jejich výše v případech týkajících se kartelových dohod (Úř. věst. C 207, s. 4) nestanovuje snížení pokuty za nezpochybnění správnosti skutkových zjištění. V důsledku spolupráce společnosti Allied Arthur Pierre již Komise měla k dispozici důkazy, které jí umožňovaly prokázat protiprávní jednání, a nezpochybnění skutkových zjištění žalobkyně nemělo žádnou přidanou hodnotu. Za těchto okolností byla Komise oprávněna učinit závěr, že přiznání snížení pokuty žalobkyni z důvodu její spolupráce by bylo neopodstatněné.

- ¹⁶¹ V důsledku toho je třeba tento žalobní důvod zamítnout.

4. *K mimořádným okolnostem*

a) Argumenty účastnic řízení

- ¹⁶² V rámci podpůrných žalobních důvodů žalobkyně, stejně jako v třetí části druhého žalobního důvodu a v druhé části třetího žalobního důvodu, namítá svou platební neschopnost.
- ¹⁶³ Komise odkazuje na svá vyjádření učiněná v rámci druhého a třetího žalobního důvodu.

b) Závěry Tribunálu

- ¹⁶⁴ Je třeba připomenout, že v rámci přezkumu tohoto žalobního důvodu Tribunál zohlední i argumenty uvedené v třetí části druhého žalobního důvodu a v druhé části třetího žalobního důvodu. Žalobkyně tedy v podstatě namítá svou neschopnost uhradit pokutu a namítá, že se s ní nezacházelo stejně jako se společností Interdean.
- ¹⁶⁵ Zaprvé, k údajné platební neschopnosti žalobkyně je třeba poukázat na to, že k přiznání výjimečného snížení pokuty z důvodu hospodářských obtíží podle odstavce 35 pokynů z roku 2006 musí být kromě žádosti splněny dvě kumulativní podmínky, konkrétně v první řadě nepřekonatelná potíže s uhrazením pokuty a v druhé existence „zvláštního hospodářsko společenského kontextu“.

- 166 K první podmínce Komise v bodě 632 odůvodnění Rozhodnutí pouze poznamenala, že „[v]zhledem k tomu, že pokuta [...] představuje pouze 3,76 % celosvětového obratu podniku v roce 2006, tato pokuta není způsobilá nenapravitelně ohrozit hospodářskou životaschopnost [žalobkyně]“. Proto Komise dopěla k závěru, že první podmínka nebyla splněna.
- 167 Je však třeba konstatovat, že toto posouzení je abstraktní a vůbec nezohledňuje konkrétní situaci žalobkyně. Samotný výpočet procentuálního podílu pokuty na celosvětovém obratu podniku nemůže odůvodnit závěr, že tato pokuta není způsobilá nenapravitelně ohrozit jeho hospodářskou životaschopnost. Pokud by tomu tak totiž bylo, pak by bylo možné stanovit konkrétní prahové hodnoty k použití odstavce 35 pokynů z roku 2006. V důsledku toho bod 632 odůvodnění Rozhodnutí nemůže odůvodňovat zamítnutí žádosti společnosti Ziegler.
- 168 Co se týče druhé podmínky, Komise v bodech 651 a 655 odůvodnění Rozhodnutí konstatovala, že v projednávané věci neexistuje zvláštní hospodářsko společenský kontext ve smyslu odstavce 35 pokynů z roku 2006 a že v důsledku toho je třeba všechny žádosti o snížení pokuty z tohoto důvodu zamítnout. Vzhledem k tomu, že žalobkyně nezpochybnila závěr, že tato druhá podmínka nebyla splněna, byla Komise oprávněna zamítnout tvrzení žalobkyně týkající se snížení pokuty z důvodu jejích hospodářských a finančních obtíží.
- 169 Na tomto závěru nic nemění skutečnost, že toto odůvodnění se nachází v části věnované posouzení situace společnosti Interdean, nikoli v části týkající se společnosti Ziegler. Ze znění bodů 651 a 655 odůvodnění Rozhodnutí totiž jednoznačně vyplývá, že v nich uvedené závěry platí i pro žalobkyni.

- 170 Zadruhé stran údajného porušení zásady rovnosti zacházení ve vztahu ke společnosti Interdean, je třeba konstatovat, že Komise zamítla žádost společnosti Interdean podle odstavce 35 pokynů z roku 2006 z téhož důvodu jako v případě žalobkyně, a sice pro neexistenci „zvláštního hospodářsko společenského kontextu“ (viz bod 655 odůvodnění Rozhodnutí). V tomto směru tedy nedošlo k žádnému rozdílu v zacházení.
- 171 Je pravda, že Komise přiznala snížení pokuty společnosti Interdean na základě odstavce 37 pokynů z roku 2006. Z Rozhodnutí však vyplývá, že situace společnosti Interdean a situace žalobkyně nejsou srovnatelné. V této souvislosti stačí uvést, že pokuta žalobkyně ani zdaleka nedosahuje maximální hranice 10% jejího celkového obratu, zatímco pokuta společnosti Interdean před snížením tuto maximální hranici značně překračovala.
- 172 Zatřetí žalobkyně tvrdí, že její situace se od přijetí Rozhodnutí zhoršila. Jak však žalobkyně navíc výslovně uznala na jednání, okolnosti, které nastaly po přijetí Rozhodnutí, nemohou mít vliv na jeho legalitu. Proto musí být tento žalobní důvod zamítnut.
- 173 Z toho vyplývá, že žaloba musí být zamítnuta v plném rozsahu.

K nákladům řízení

- 174 Podle čl. 87 odst. 2 jednacího řádu se účastník řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval. Vzhledem k tomu, že Komise požadovala náhradu nákladů řízení a žalobkyně neměla ve věci úspěch, je důvodné posledně uvedené uložit náhradu nákladů řízení, včetně nákladů řízení o předběžném opatření před Tribunálem.

Z těchto důvodů

TRIBUNÁL (osmý senát)

rozhodl takto:

- 1) **Žaloba se zamítá.**

- 2) **Společnosti Ziegler SA se ukládá náhrada nákladů řízení, včetně nákladů řízení před Tribunálem o předběžném opatření.**

Papasavvas

Wahl

Dittrich

Takto vyhlášeno na veřejném zasedání v Lucemburku dne 16. června 2011.

Podpisy.

Obsah

Skutkový stav.....	II - 3515
A – Předmět sporu	II - 3515
B – Žalobkyně	II - 3516
C – Správní řízení	II - 3517
D – Rozhodnutí	II - 3518
Řízení a návrhová žádání účastníků řízení	II - 3522
Právní otázky.....	II - 3524
A – Žalobní důvody směřující ke zrušení Rozhodnutí	II - 3524
1. K prvnímu žalobnímu důvodu vycházejícímu ze zjevně nesprávného posouzení skutkového stavu a nesprávného právního posouzení podmínek požadovaných k použití čl. 81 odst. 1 ES	II - 3524
a) Argumenty účastnic řízení	II - 3524
b) Závěry Tribunálu	II - 3527
Úvodní poznámky	II - 3528
K výraznému ovlivnění obchodu mezi členskými státy.....	II - 3530
– K přeshraniční povaze	II - 3531
– K prahové hodnotě 40 milionů eur	II - 3532
– K prahové hodnotě 5 %.....	II - 3534
	II - 3565

2.	K druhému žalobnímu důvodu vycházejícímu ze zjevně nesprávného posouzení skutkového stavu a nesprávného právního posouzení při provádění čl. 81 odst. 1 ES	II - 3537
a)	Argumenty účastníků řízení	II - 3537
b)	Závěry Tribunálu	II - 3538
3.	K třetímu žalobnímu důvodu vycházejícímu z porušení povinnosti uvést odůvodnění	II - 3539
a)	Argumenty účastnic řízení	II - 3539
b)	Závěry Tribunálu	II - 3540
4.	Ke čtvrtému žalobnímu důvodu vycházejícímu z porušení práva na obhajobu	II - 3544
a)	Argumenty účastnic řízení	II - 3545
b)	Závěry Tribunálu	II - 3545
5.	K pátému žalobnímu důvodu vycházejícímu z porušení práva na obhajobu	II - 3547
a)	Argumenty účastnic řízení	II - 3547
b)	Závěry Tribunálu	II - 3548
B –	Žalobní důvody směřující ke zrušení nebo snížení pokuty	II - 3552
1.	K výraznému ovlivnění obchodu a hospodářské soutěže	II - 3552
a)	Argumenty účastnic řízení	II - 3552
b)	Závěry Tribunálu	II - 3552
2.	K závažnosti	II - 3553
a)	Argumenty účastnic řízení	II - 3553
b)	Závěry Tribunálu	II - 3554
3.	K polehčujícím okolnostem	II - 3557

a)	Argumenty účastnic řízení	II - 3557
b)	Závěry Tribunálu	II - 3557
	Ukončení protiprávního jednání	II - 3558
	Přesvědčení o přípustnosti protiprávního jednání	II - 3558
	Nezpochybnění skutkových zjištění	II - 3560
4.	K mimořádným okolnostem	II - 3561
a)	Argumenty účastnic řízení	II - 3561
b)	Závěry Tribunálu	II - 3561
	K nákladům řízení	II - 3563